

१६ आँ योजनाको लक्ष्य

 परिसूचक	२०७९/८० को अवस्था	२०८०/८१ को अनुमान	योजना अवधिको औषत लक्ष्य
आर्थिक वृद्धिदर (आधार मूल्यमा)	२.३%	३.५%	६.७%
कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	२.८%	३%	३.८%
गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	२.१%	३.७%	७.६%
आर्थिक वृद्धिदर	१.९%	३.९%	७.१%

१६ औं योजनाको लक्ष्य :

परिसूचक	२०७९/८० को अवस्था	२०८५/८६ को लक्ष्य
प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय	१०२७ अमेरिकी डलर	२२०० अमेरिकी डलर
मानव सम्पत्ति सूचकांक	७४.९	७८.६
आर्थिक तथा वातावरणीय जोखिम सूचकांक	२४.७	२२.४
राष्ट्रिय गरिबीको रेखामुनी रहेका जनसंख्या	२०.३%	१२%
मातृ मृत्युदर (प्रतिलाख जीवित जन्ममा)	१५१	१००
माध्यामिक शिक्षा (कक्षा ९-१२) को कुल भर्नादर	८३.४%	९५%
लैंगिक असमानता सूचकांक	०.४५२	०.०५
आधारभूत खानेपानी सेवामा पहुँच	९४.९%	९९%
विद्युत् खपत/उपभोग (प्रतिव्यक्ति किलोवाट घण्टा)	३८०	७००
सुरक्षित घरहरूमा बसोबास गर्ने परिवार	५४%	८०%

१६ औं योजनाको लक्ष्य

परिसूचक	२०७९/८० को अवस्था	२०८५/८६ को लक्ष्य
कुल गार्हस्थ उत्पादनमा वन क्षेत्रको योगदान	३%	५%
जलवायु उत्तरदायी बजेट	६%	२०%
वनजंगल घनत्व (प्रतिहेक्टर रूखहरूको औषत)	४३०	६४५
दिगो व्यवस्थापन भएको वनको क्षेत्रफल	९० हजार हेक्टर	४ लाख हेक्टर
वैकल्पिक उर्जा (सौर्य, वायु, बायोमास) प्रवर्द्धन गरी उत्सर्जन कटौति (कार्बनडाई अक्साईड बराबर)	२,९०० टन	९५,००० टन
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी तथा कार्यान्वयन भएका स्थानीय तह	२६३ वटा	७५३ वटा
वातावरणीय सेवा (कार्बन र अन्य) बापत भुक्तानी	-	९ खर्ब
हरित ऋणपत्र निष्काशन	-	९ खर्ब

सोह्रौ योजना

२०८१/०८२-२०८५/०८६

- १६औं योजना पारित/स्वीकृत मन्त्रिपरिषद्बाट) : वि.सं. २०८१ जेठ १ गते (
- १६औं पञ्चवर्षिय योजनाको अवधि : २०८१/०८२-२०८५/०८६
- सोच/नारा "सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि" : सुशासन, सामाजिक न्याय र
- अवधारणापत्र पारित योजना : विसं २०८० साउन १७ (राष्ट्रिय आयोगको पूर्ण बैठकले)
- लक्ष्य समृद्धिका २० गरी ४० लक्ष्य) : ४० (सुशासनका १०, सामाजिक न्यायका १० र
- समष्टिगत रणनीति : ३ वटा
- संरचनात्मक रूपान्तरणकारी प्रमुख क्षेत्र : १२ वटा
- राष्ट्रिय योजना आयोगका अध्यक्ष : पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड
- राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष : मीन बहादुर श्रेष्ठ
- सोह्रौं पञ्चवर्षिय आवधिक योजनाले मुख्य प्राथमिकतामा राखेको विषय : डिजिटल डाटाबेस र ई-गभर्नेन्स (विद्युतीय सुशासन)
- कुल अनुमानित लागत/लगानी करोड : रु. १ सय ११ खर्ब ८४ अर्ब २३
- कुन क्षेत्रबाट लगानी लक्ष्य कति ? :
 - सार्वजनिक : ३३ खर्ब ७७ अर्ब
 - निजी : ७५ खर्ब १५ अर्ब

सोच : “सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि”

- “सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि” दीर्घकालीन सोच २१०० ले तय गरेका समृद्धि र सुखका मुलभूत तत्वहरूलाई आत्मसात गर्दै सोही योजनाले “सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि” को सोच राखेको छ। सुशासन मार्फत नै सामाजिक न्याय र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ। सामाजिक न्याय सहितको समृद्धिमा समाजवादी विशेषता अन्तर्निहित भएको हुन्छ। सामाजिक न्याय स्थापित गर्दै हासिल भएको समृद्धि दिगो, समावेशी, समुन्नत एवम् अनुभूतियोग्य हुनेछ।

उद्देश्य :

- आम नागरिकको जीवनमा अनुभूतियोग्य सकारात्मक परिवर्तन ल्याउनु सोही योजनाको मूल उद्देश्य हो। यसका लागि योजनाले तय गरेको सोच बमोजिम क्षेत्रगत रूपमा योजनाको प्रमुख उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :
 - (१) राजनीतिक, प्रशासनिक, न्यायिक, निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्नु,
 - (२) स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी, आवास, सुरक्षा तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सामाजिक न्याय स्थापित गर्नु,
 - (३) मानवीय जीवन र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा समृद्धि हासिल गर्नु।

समष्टिगत रणनीति:

- विकासका सबै आयाममा देखिएका संरचनागत अवरोधहरूको पहिचान, सम्बोधन र निराकरण गर्दै संरचनागत रूपान्तरणप्राप्त सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि हासिल गर्नु नै सोही योजनाले अवलम्बन गर्ने मुख्य रणनीति हो। यस क्रममा संरचनागत रूपान्तरणकारी लागि पहिचान गरिएका क्षेत्रमा अवलम्बन गरीने समष्टिगत रणनीति निम्नानुसार रहेका छन् :
 - (१) योजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी सबै तह र सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्र एवम् विकास साभेदार गरी सबै पक्षमा सरोकारवाला बीचको अन्तरसम्बन्ध र कार्यात्मक क्षमतालाई मजबुत तुल्याउने।
 - (२) अध्ययन, अनुसन्धान तथा तथ्यमा आधारित नीति निर्माण एवम् विकासका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने।
 - (३) विकासका सबै आयाममा लैंगिक मूलप्रवाहीकरण, दिगो विकास तथा वातावरण संरक्षण र विपद जोखिम न्यूनीकरणलाई आन्तरिकीकरण गर्ने।

दीर्घकालीन सोचका प्रमुख परिमाणात्मक लक्ष्यहरू र हालसम्मको प्रगति

क्र.सं.	राष्ट्रिय लक्ष्य, गन्तव्य र सूचक	एकाइ	आ.व. २०७५/७६ को स्थिति	आ.व. २०८०/८१ को प्रगति	आ.व. २१००/०१ को लक्ष्य
१.	आर्थिक वृद्धिदर	प्रतिशत	६.८	२.२	
२.	प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय	अमेरिकी डलर	१,०४७	१४१०	१२,१००
३.	गरीबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या (निरपेक्ष गरीबी)	प्रतिशत	१८.७	२०.३	०
४.	सम्पत्तिमा आधारित जिनी गुणक	गुणक	०.३१०	०.२४०	०.२५०
५.	श्रमशक्ति सहभागिता दर (१५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	३८.५	३८.५	७२
६.	रोजगारीमा औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा	प्रतिशत	३६.५	३६.५	७०
७.	विद्युत उत्पादन (जडित क्षमता)	मेगावाट	१,२५०	२८७७	४०,०००
८.	विद्युतमा पहुँच प्राप्त परिवार	प्रतिशत	८८	९५	१००
९.	३० मिनेट सम्मको दूरीमा यातायात पहुँच भएको परिवार	प्रतिशत	८२	८५	९९
१०.	राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक लोकमार्ग	कि.मि.	७८९०	१४७५५	३६०००
११.	इन्टरनेटमा पहुँच प्राप्त जनसङ्ख्या	प्रतिशत	६५.९	६९.२	१००
१२.	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको)	वर्ष	६९.७	७१.२	८०
१३.	मातृ मृत्युदर (प्रति लाख जीवित जन्ममा)	जना	२३९	१५१	२०
१४.	पाँच वर्ष मुनिको बाल मृत्युदर (प्रतिहजार जीवित जन्ममा)	जना	३९	३३	८
१५.	साक्षरता दर (५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	६५.९	७६.३	९९
१६.	उच्च शिक्षामा कुल भर्नादर	प्रतिशत	१२	३२	४०
१७.	उच्च मध्यमस्तरको खानेपानी सुविधा पुगेको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	२१	२५.८	९५
१८.	आधारभूत सामाजिक सुरक्षामा आबद्ध जनसङ्ख्या	प्रतिशत	१७	३२	१००
१९.	लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.८९७	०.८८५	०.९९
२०.	मानव विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.५७९	०.६०१	०.७६०

स्रोत: आर्थिक सर्वेक्षण, २०७९/८०; नेपाल जनसाङ्ख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०७८; राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७८।

१६ औं योजनाका लक्ष्य : ४०

- सुशासनका १०,
- सामाजिक न्यायका १० र
- समृद्धिका २० गरी ४०

१. सुशासनका राष्ट्रिय लक्ष्य: १०

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	आ.व. २०७८/८० को स्थिति	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य
१.	भ्रष्टाचार न्यूनीकरण अनुभूति सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	३५	४३
२.	विधिको शासन सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.५२	०.८०
३.	विश्वव्यापी प्रतिस्पर्धी सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	५२	६५
४.	निर्वाचनमा मतदाताको सहभागिता	प्रतिशत	६२	८५
५.	अदालतमा दर्ता भएका मुद्दाको फछ्यौट अनुपात	प्रतिशत	६४.०८	७५
६.	कुल विनियोजनमा खर्चको अनुपात	प्रतिशत	८०	९०
७.	बेरुजु (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)	प्रतिशत	१०.९	५.०
८.	विद्युतीय सरकार विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.५१२	०.६००
९.	राष्ट्रिय परिचय-पत्र प्राप्त गरेका नेपाली नागरिक	प्रतिशत	६३.४	९०
१०.	पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाको जन्म दर्ता	प्रतिशत	७४	१००

“सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि”

२. सामाजिक न्यायका राष्ट्रिय लक्ष्य: १०

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	आव. २०७८/८० को स्थिति	आव. २०८५/८६ को लक्ष्य
१.	असमानता समायोजित मानव विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.३२४	०.६००
२.	उपभोगमा आधारित जिनी गुणक	गुणक	०.३००	०.२८०
३.	सम्पत्तिमा आधारित जिनी गुणक	गुणक	०.९४	०.२२
४.	उच्च खाद्य असुरक्षाको स्थितिमा रहेका परिवार	प्रतिशत	१.३	१.०
५.	आधारभूत सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध जनसङ्ख्या	प्रतिशत	३२	४५
६.	लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.८८५	०.९६७
७.	लैङ्गिक असमानता सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.४९५	०.२२५
८.	रोजगारीमा महिला र पुरुषको सहभागिता	अनुपात	१:१.७	१:१.२
९.	बाध्यकारी श्रमको दर (१५ वर्ष वा सोभन्दा माथि)	प्रतिहजार	१.२	०
१०.	महिलाको नाममा घर वा जग्गा वा घरजग्गा दर्ता गरेका परिवार	प्रतिशत	२३.८	३५.०

“सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि”

३. समृद्धिका राष्ट्रिय लक्ष्य : २०

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	आ.व. २०७८/८० को स्थिति	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य
१.	आर्थिक वृद्धिदर	प्रतिशत	२.२	७.३
२.	प्रतिव्यक्ति आय	अमेरिकी डलर	१४१०	२४१३
३.	गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या (निरपेक्ष गरिबी)	प्रतिशत	२०.३	१२.०
४.	उपभोक्ता मुद्रास्फिति	प्रतिशत	७.७	५.०
५.	मानव विकास सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.६०१	०.६५०
६.	मानव सम्पत्ति सूचकाङ्क (HAI)	सूचकाङ्क	७६.३	७८.०
७.	आर्थिक तथा वातावरणीय जोखिम सूचकाङ्क (EVI)	सूचकाङ्क	२९.७	२४.०
८.	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको)	वर्ष	७०.५	७३.०
९.	३० मिनेटको दुरीमा स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच भएको परिवार	प्रतिशत	७७	९०
१०.	उच्च मध्यमस्तरको खानेपानीमा पहुँच भएको घरपरिवार	प्रतिशत	२५.८	४५
११.	साक्षरता दर (५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	७६.२	८५.०
१२.	बेरोजगारी दर	प्रतिशत	११.४	५.०
१३.	श्रम उत्पादकत्व	रु. हजारमा	२४५	२७५
१४.	सडक घनत्व	कि.मि. प्रति व.कि.मि.	०.६३	०.७७

१५.	विद्युत उत्पादन (जलविद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा जडित क्षमता)	मेगावाट	२,९६२	११,७६९
१६.	प्रतिव्यक्ति विद्युत उपभोग	किलोवाट घण्टा	३८०	७००
१७.	विद्युतमा पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	९६.७	१००
१८.	इन्टरनेटमा पहुँच पुगेको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	६९.२	९०.०
१९.	कृषि वस्तुको औसत उत्पादकत्व (प्रमुख बाली)	मे.ट. प्रति हेक्टर	३.३	३.७
२०.	बैंङ्क तथा वित्तीय संस्थामा पहुँच पुगेको परिवार	प्रतिशत	६३	८५

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

क्र.सं.	परिसूचक	एकाइ	२०७५/८० को अवस्था	२०८०/८१ को अनुमान	२०८५/८६ को लक्ष्य
१	आर्थिक वृद्धिदर (आधार मूल्यमा)	प्रतिशत	२.२	४.७	७.३
१.१	कृषि	प्रतिशत	२.८	३.३	३.८
१.२	गैर कृषि	प्रतिशत	७.१	४.५	७.६
२	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना				
१.१	कृषि	प्रतिशत	२४.६	२३.९	२०.९
१.२	गैर कृषि	प्रतिशत	७५.५	७६.१	७९.१
३	प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	अमेरिकी डलर	१३९९	१४९५	२३८१
४	प्रतिव्यक्ति आय	अमेरिकी डलर	१४१०	१५१८	२४१३

बाह्य क्षेत्र सम्बन्धी प्रभाव सूचकहरू

क्र.सं.	परिसूचक	एकाइ	२०७९/८० को अवस्था	२०८०/८१ को अनुमान	२०८५/८६ को लक्ष्य
१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा व्यापार घाटा	प्रतिशत	२७.०	२६.०	२३.०
२	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा निर्यात	प्रतिशत	३०.५	४.५	६.०
३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा आयात	प्रतिशत	३४.५	३०.५	२९.०
४	चालु खाता सन्तुलन (+-रु. अर्बमा)	रु. अर्ब	-७२	+१५०	+१७०
५	शोधानान्तर स्थिति (रु. अर्बमा)	रु. अर्ब	२९०	३००	२००
६	विदेशी विनिमय सञ्चिति पर्याप्तता	महिना	१०	११	७

उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति क्षेत्र

क्र.सं.	परिसूचक	एकाइ	२०७९/८० को अवस्था	२०८५/८६ को लक्ष्य
१	प्रार्थमिक क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	२४.६	२१.६
२	द्वितीय क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	१२.९	१४.८
३	सेवा क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	६२.४	६३.७
४	कार्यस्थलमा आधारित रोजगारमूलक तालिम	सङ्ख्या	१५३	१५०००
५	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वस्तु तथा सेवाको आयात अनुपात	प्रतिशत	३४.५	२९
६	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वस्तु तथा सेवाको निर्यात अनुपात	प्रतिशत	३.५	६.०
७	आन्तरिक व्यापारको ट्रेड मार्जिन	सङ्ख्या	११.६	१०
८	निर्यात आयात अनुपात	सङ्ख्या	१:१०.३	१:७.०

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उद्योग क्षेत्र

क्र.सं.	परिसूचक	एकाइ	२०७५/७६ को अवस्था	२०७५/७६ को लक्ष्य
१	वार्षिक पर्यटन आगमन	सङ्ख्या लाखमा	८.९६	२५
२	पर्यटकको औसत बसाइ अवधि	दिन	१३.९	१५
३	प्रति पर्यटक प्रतिदिन औसत खर्च	अमेरिकी डलर	७५	८०
४	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पर्यटन क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	१.९८	५
५	भ्रमण तथा पर्यटन प्रतिस्पर्धी सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	३.३	४
६	द्विपक्षीय हवाई सेवा सम्भौता भएको मुलुक	सङ्ख्या	४०	४८

१६औं योजनाको मन्त्र : सय खर्बको अर्थतन्त्र

✓ कुल गार्हस्थ उत्पादन (जीडीपी) को आकार १ सय ३ खर्ब रुपैयाँ बराबर पुन्याउने

✓ त्यसका लागि १ सय १२ खर्ब लगानी आवश्यक रहेको

कुन क्षेत्रबाट लगानी लक्ष्य कति ?

- सार्वजनिक : ३३ खर्ब ७७ अर्ब
- निजी : ७५ खर्ब १५ अर्ब
- सहकारी : २ अर्ब ९० अर्ब

✓ यस लगानीबाट पाँच वर्षमा औसत ७.१ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदर प्राप्त हुने

कुन आवमा आर्थिक वृद्धिदर लक्ष्य कति ?

- २०८१/८२ : ६ प्रतिशत
- २०८२/८३ : ६.६ प्रतिशत
- २०८३/८४ : ७.४ प्रतिशत
- २०८४/८५ : ७.९ प्रतिशत
- २०८५/८६ : ७.३ प्रतिशत

लक्ष्य कस्ता ?

- ✓ अहिले १ हजार ४ सय ३४ अमेरिकी डलर वार्षिक प्रतिव्यक्ति आय रहेकोमा यसलाई पाँच वर्षमा वृद्धि गरी २ हजार ३ सय ५१ डलर पुऱ्याइने
- ✓ अहिले जीडीपी अनुपातमा ४०.३ प्रतिशत सार्वजनिक ऋण रहेकोमा पाँच वर्षभित्र ३९ प्रतिशतमा झार्ने
- ✓ अहिले जीडीपी अनुपातमा ४०.३ प्रतिशत सार्वजनिक ऋण रहेकोमा पाँच वर्षभित्र ३९ प्रतिशतमा झार्ने
- ✓ उच्च खाद्य असुरक्षाको स्थितिमा रहेका परिवारः १ प्रतिशतमा झार्ने
- ✓ रोजगारीमा महिला र पुरुष सहभागिता अनुपातः १:१.७ रहेकोमा १:१.२ पुऱ्याउने
- ✓ बाध्यकारी श्रमको दरः शून्यमा झारिने
- ✓ महिलाका नाममा घर वा जग्गा दर्ता गरेका परिवारः संख्या ३५ प्रतिशत पुऱ्याउने
- ✓ विधिको शासन सूचकांकमा : ०.८० पुऱ्याउने
- ✓ विश्वव्यापी प्रतिस्पर्धा सूचकांकः ५२ वाट ६५ पुऱ्याउने
- ✓ भ्रष्टाचार न्यूनीकरण अनुभूति सूचकांकः ३५ वाट ४३ पुऱ्याउने
- ✓ निर्वाचनमा मतदाताको सहभागिता : ६२ वाट ८५ प्रतिशत पुऱ्याउने

- ✓ बेरुजु : ५ प्रतिशतमा झार्ने,
- ✓ राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बर पाउने नागरिक संख्या: ९० प्रतिशत पुन्याइने
- ✓ गरिवीको रेखामुनि रहेको जनसंख्या: २०.३ बाट १२ प्रतिशतमा झार्ने
- ✓ उपभोक्ता मुद्रास्फीति: ५ प्रतिशतमा सीमित गर्ने
- ✓ औसत आयु: ७१.३ वर्षबाट ७३ वर्ष पुग्ने
- ✓ ३० मिनेटको दुरीमा स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच भएको परिवार : ९० प्रतिशत पुन्याउने
- ✓ साक्षरता दर: ७६.२ प्रतिशतबाट ८५ प्रतिशत लैजाने
- ✓ बेरोजगारी दर: ५ प्रतिशतमा झार्ने
- ✓ सडक घनत्व : ०.७७ वर्ग किलोमिटर पुन्याउने
- ✓ विद्युत् उत्पादन : २ हजार ९ सय ६२ बाट ११ हजार ७ सय ६९ मेगावाट पुन्याइने
- ✓ प्रतिव्यक्ति विद्युत् उपयोग: ७ सय किलोवाट घण्टा पुन्याउने
- ✓ विद्युतमा पहुँच पुगेको जनसंख्या: शतप्रतिशत पुन्याउने
- ✓ इन्टरनेटमा पहुँच पुगेको जनसंख्या: ९० प्रतिशत पुन्याउने
- ✓ बैंक तथा वित्तीय संस्थामा पहुँच पुगेको परिवार: ८५ प्रतिशत पुन्याउने